

Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej

<https://ofiary.ipn.gov.pl/ofi/z-archiwum-ipn/aktualnosci/19708,Halina-Zwinogrodzka-Junak-w-wieku-22-lat-zostala-skazana-na-kare-smierci.html>
2023-06-03, 13:24

HALINA ZWINOGRODZKA-JUNAK W WIEKU 22 LAT ZOSTAŁA SKAZANA NA KARĘ ŚMIERCI

Halina Zwinogrodzka-Junak urodziła się 8 października 1924 r. w Warszawie. Przed wybuchem II wojny światowej uczęszczała do trzeciej klasy gimnazjum na ulicy Foksal, jednak jej dalszą edukację przerwała okupacja.

34/6 86

Postanowienie
o odpowiedzialności karnej.

Warsawa, dnia 5 czerwca 1946 r.

St. oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w
Warszawie, por. Lesław Włodek rozpatrując materiały śledcze w sprawie
pewnego Ziemowickiej Haliny s. Włodara

§ 112, § 1

Ziemowicka Halina w okresie od początku czerwca 1946 r. do dnia zatrzymania jej 1.1.8 marca 1946 r. była członkiem obcego wywiadu - w tym czasie pod pseudonimem "Oryx" działającą na terenie Warszawy i wywiadzie pod pseudonimem "Ziemowicka" działającą na szkodę Państwa Polskiego, przeprowadzając wywiad na terenie Departamentu Szyfrowania i Obsługi, promowała sabotaż i dokonując ataków na linie kolejowe i wiatrakom, które następnie przekazywała kierownikowi komórki wywiadu "Oryx" - szefowi wywiadu "Ziemowicka" - oraz (według danych) "Ziemowicka" wiodły śledczy przesyłała listy pracownicze Departamentu W. i O., stencjony afiszowe takiego i poszczególnych pracowników, oraz adresy zamieszkania tak samo do stacji kolejowych i instrukcji Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i Departamentu W. i O., wywiad działający na terenie Państwa, listy nagraniowe i maszynopisy wywiad, listy oficerów śledczych i przedstawicieli podległy szkodliwej Departamentu W. i O., przesyłała materiały te były przekazywane do centrów obcego wywiadu znajdującego się w Warszawie.

Na mocy powyższego

postanowili

postąpić Ziemowicka Halina s. Włodara do odpowiedzialności karnej z art. 5 W.K.T. Dnia 5 dnia listopada 1946 r.

St. oficer śledczy W.K.T.
1-1 Lesław Włodek

Postanowienie powyższe zostało ni odezysane
w dniu ... 1.1.8 marca 1946 r.
..... Ziemowicka
/połpota pobojedna/

356

34/6 86

Postanowienie
o odpowiedzialności karnej.

Warsawa, dnia 5 czerwca 1946 r.

St. oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w
Warszawie, por. Lesław Włodek rozpatrując materiały śledcze w sprawie
pewnego Ziemowickiej Haliny s. Włodara

§ 112, § 1

Ziemowicka Halina w okresie od początku czerwca 1946 r. do dnia zatrzymania jej 1.1.8 marca 1946 r. była członkiem obcego wywiadu - w tym czasie pod pseudonimem "Oryx" działającą na terenie Warszawy i wywiadzie pod pseudonimem "Ziemowicka" działającą na szkodę Państwa Polskiego, przeprowadzając wywiad na terenie Departamentu Szyfrowania i Obsługi, promowała sabotaż i dokonując ataków na linie kolejowe i wiatrakom, które następnie przekazywała kierownikowi komórki wywiadu "Oryx" - szefowi wywiadu "Ziemowicka" - oraz (według danych) "Ziemowicka" wiodły śledczy przesyłała listy pracownicze Departamentu W. i O., stencjony afiszowe takiego i poszczególnych pracowników, oraz adresy zamieszkania tak samo do stacji kolejowych i instrukcji Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i Departamentu W. i O., wywiad działający na terenie Państwa, listy nagraniowe i maszynopisy wywiad, listy oficerów śledczych i przedstawicieli podległy szkodliwej Departamentu W. i O., przesyłała materiały te były przekazywane do centrów obcego wywiadu znajdującego się w Warszawie.

Na mocy powyższego

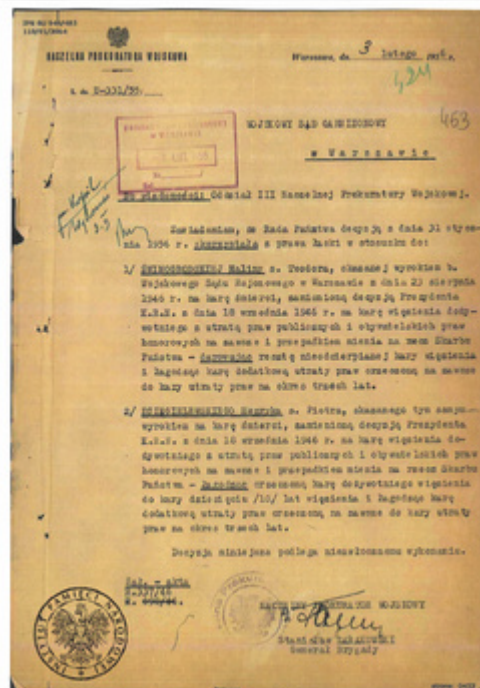
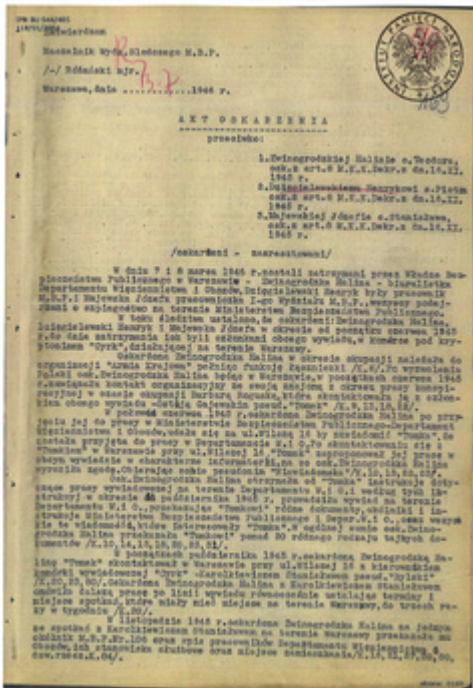
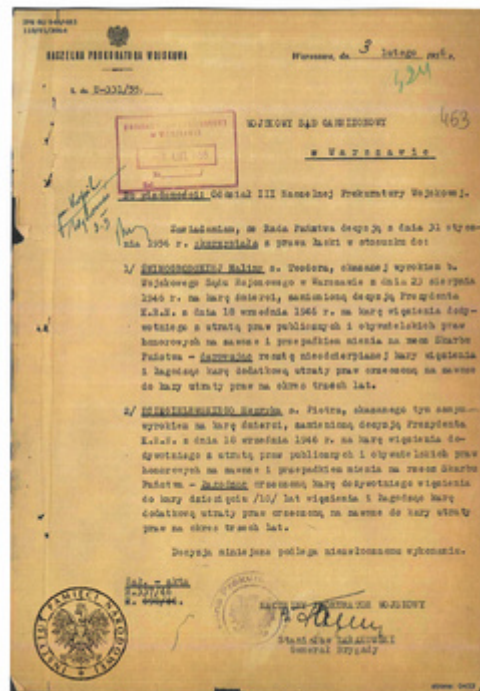
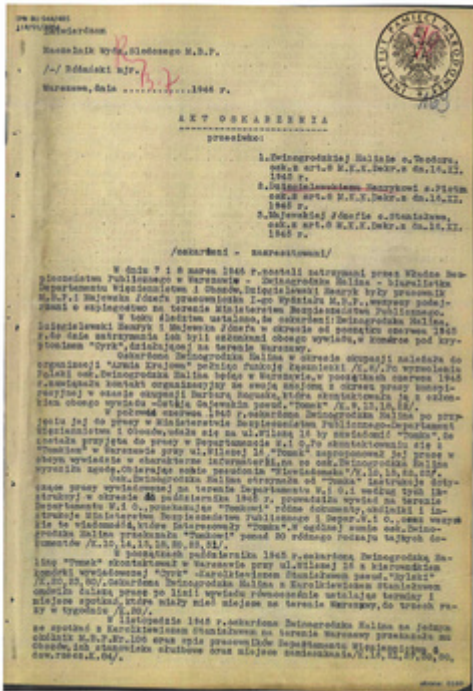
postanowili

postąpić Ziemowicka Halina s. Włodara do odpowiedzialności karnej z art. 5 W.K.T. Dnia 5 dnia listopada 1946 r.

St. oficer śledczy W.K.T.
1-1 Lesław Włodek

Postanowienie powyższe zostało ni odezysane
w dniu ... 1.1.8 marca 1946 r.
..... Ziemowicka
/połpota pobojedna/

356

Halina Zwinogrodzka-Junak w okresie okupacji podjęła naukę w utworzonej przez hitlerowców szkole zawodowej. Latem 1943 r. odbywała praktykę w Radzie Głównej Opiekuńczej. Tu po raz pierwszy zetknęła się z działalnością konspiracyjną ZWZ-AK. Po odbyciu kursu wojskowego oraz kursu dla sanitariuszek została przydzielona jako łączniczka do Oddziału V (Łączność) Okręgu Warszawskiego AK dowodzonego przez Kazimierza Malinowskiego ps. „Mirski”. W konspiracji nosiła pseudonim „Iwona”. Do jej obowiązków należało wówczas przepisywanie na maszynie podziemnej prasy.

W czasie powstania warszawskiego Halina Zwinogrodzka należała do plutonu łączności Pomocniczej Składnicy Meldunkowej K-1 dowodzonej przez Marię Bańkowską ps. „Krzysia”. Przekazywała meldunki, m.in. „Mirskiemu” oraz Antoniemu Chruścielowi ps. „Monter”. Po upadku powstania wyszła razem z mamą i siostrą ze zrujnowanej stolicy. Dotarła do obozu Dulag 121 (obóz przejściowy) w Pruszkowie. Szczęśliwie zdołała uniknąć wywózki do III Rzeszy. Razem ze swoimi bliskimi trafiła prawdopodobnie do miejscowości Charsznica pod Krakowem, a później do Rawy Mazowieckiej i do Domanewic. Wiosną 1945 r. powróciła do zniszczonej Warszawy. Tu, w skrzynce kontaktowej z okresu okupacji, znajdującej się w mieszkaniu państwa Rogowskich przy ul. Kruczej, spotkała Stanisława Karolkiewicza ps. „Szczęsny”. Wówczas podjęła decyzję, by kontynuować walkę, tym razem przeciwko Sowieciom, w podziemiu niepodległościowym.

Od czerwca 1945 r. działała w komórce kontrwywiadowczej o kryptonimie „Cyrk”, dowodzonej przez Stanisława Karolkiewicza, działającej w ramach „Pralni II” (w późniejszym

okresie funkcjonowała jako „Liceum”), będącej ekspozyturą wywiadowczą 2. Korpusu Polskiego.

Do głównych zadań Zwinogrodzkiej należało gromadzenie wszelkich informacji dotyczących Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Miała łatwy dostęp do licznych dokumentów z racji podjęcia pracy w kancelarii ogólnej Departamentu Więziennictwa i Obozów MBP na ul. Rakowieckiej w Warszawie. Niestety 8 marca 1946 r. została aresztowana. W akcie oskarżenia zarzucano jej, że działając pod pseudonimem „Niewiadomska” wносиła listy z nazwiskami naczelników więzienia, wykazy oficerów śledczych, a także listy więźniów. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z 23 sierpnia 1946 r. została skazana na karę śmierci oraz utratę praw obywatelskich i publicznych. Miała wówczas 22 lata.

Decyzją z 18 września 1946 r. zasądzoną karę zamieniono na dożywocie. Zwinogrodzka przebywała w więzieniach w Fordonie i Inowrocławiu. Na wolność wyszła na początku marca 1956 r. za wstawiennictwem Barbary Sadowskiej. W 1960 r. wyemigrowała z mężem do Stanów Zjednoczonych. Zmarła 26 września 2015 r. Została pochowana na cmentarzu w Cleveland w Ohio.

Halina Zwinogrodzka została odznaczona Krzyżem Armii Krajowej oraz Warszawskim Krzyżem Powstańczym. Jej historia, w szczególności losy z lat 1945-1953 zostały opisane w książce pt. „Null and Void. Poland: Case Study on Comparative Imperialism”, autorstwa Marii Szonert-Biniendy.

Opracowała: Ewa Wójcicka